

ZALDIBIAKO UDALLEAN ORDEZKARITZA DUTEN ALDERDI ETA KOALIZIOETAKO UDAL-TALDEEI

SARRERA	IRTEERA
Zk.	Zk.

Idazki honen bidez, **Goierriko Pentsiodunak**, pentsiodunen mugimenduak, eskatzen dugu jarraian proposatzen dugun mozioa ahalik eta azkarren eztabaidatu eta onar dadin udalbatzarrean, adinekook eta pentsiodunok zerbitzu horien murrizketen eta digitalizazioaren ondoren, banku-zerbitzuetara jotzeko dugun arazo larria dela eta.

SARRERA: BANKUA, GURE KEZKAREN XEDE

Bankuek eta (lehen, aurrezki-kutxek ere), zerbitzu publikoa ematen dute eta finantza-bitartekarien funtzioa betetzen dute, jarduera ekonomikoa eta produktiboa errazteko. Aurrezki-kutxen likidazioak (kasu batzuetan), banku pribatu bihurtu izanak (beste batzuetan) eta azken horiek xurgatu izanak (beste batzuetan) kalte handia eragin dute herritarren arretan, bereziki adineko pertsonen arretan.

1. Abusuzko klausulak eta praktikak

Abusuzko klausulez jositako Espainiako bankuen jardunbideak, neurri batean, Europako justiziaren eskakizunak baino ez ditu zuzendu. Azken urteetako erreproso labur batean, honako hauek aurkituko ditugu:

- Zoru-klausulen kaltea,
- PFEZ klausulak aplikatzea, aplikatutako interes-tasan bi puntu baino gehiagoko aldeak eragin baitituzte.
- Hipoteka-kredituen epemuga aurreratuko klausulak, kuota bakarra ordaindu gabe ere, geroago zuzenduta, 2019ko irailetik aurrera.
- Hipotekadunari hipoteka eratzean ez zegozkion gastu-karguak, horiek irekitzeko gehiegizko omisioekin batera.
- Revolving txartelak, sor dezaketen interes-tasa handia dela eta, lukurreria dagoela adierazi duten epaiak eragin dituztenak.
- Erabiltzaileak auzitegiara jotzera behartzeko estrategia, erreklamaziorik ez egiteko, arrazoiak bezeroari laguntzen ziola jakin arren.

2. Diru publikoa behar izan duen bankua

Ikusten diren abusuzko praktikak erabiltzeaz gain, eta hori modu orokorrean, banku/kutxa batzuk intentsitate handiagoarekin, beste batzuk txikiagoarekin, gordailuzainak babesteko 65.000 milioi euroekin sastatu/erreskatatu behar izan da.

Eta hori gertatu zen bitartean, 2021ko hirugarren hiruhileko ekitaldia itxita, Espainiako banku osoak (A.E.B. ko datuen arabera), 11.151 m/€ irabazi zituen, eta kapital etekinak %7,2koa izan zen

3. Administrazio-prozesuen informatizazioa eta digitalizazioa

Egoera horri, azken urteotan, administrazio-prozesuen informatizazioa eta digitalizazioa ere gehitu zaizkio, eta, horren ondorioz, zordunketa- edo kreditu-txartel bat erabili behar izan da zeure dirua mobilizatu ahal izateko, banku-komisio gero eta handiagoak ordainduz eta Internet bidez edozein kudeaketa egin behar izatera bideratuz. Mekanizazioaren bide horrek **zuzeneko aurrez aurreko arreta pixkanaka kentzea, ordutegiak murriztea, bulegoak kentzea eta langileak gutxitzea ekarri du. Herri txiki askotan, geratzen zen banketxe hura betiko itxi zuten.**

4. Nola eragiten dion horrek herritarrari, finantza-bitartekariaren den bankuaren nahitaezko erabiltzailea baita.

Zalantzarik gabe, herritar guztiei eragiten die. Bankuen eta langileen bulegoak nabarmen murriztea, bai eta jendeari zerbitzua emateko ordutegiak murriztea ere. Banketxeen aurrean dauden ilarak lotsa sentitzeko dira.

Landa-eremuko herritarrek, lehen banku-bulego bat zegoen tokian, oraindik dagoen lekura joan behar izaten dute. **Diru kontu bat edukitzeagatik ordaintzetik kobratzera pasa dira, eta, batzuetan, baita zure dirua ateratzetik ere.**

Banku-komisioen gehikuntzek, hasiera batean, herritar guztiei eragiten diete, eta salbuespena, batzuk badaude, paradoxa honetan ezartzen da: hain zuzen ere, bere kontuan saldo handiena duen pertsona da, eragiketa gehien egiten dituen eta bankuari lan gehiago ematen diona, komisio horiek saihestu edo murriztu ditzakeena.

Bankak beti kobratu du gehien gutxien daukanari, eta interesak banatzen zituenean, beti eman die gehiago gordailu handiei. Abiapuntua izan da, eta jarraitzen du, hobeto tratatu behar dela negoziatzeko botere handiena duena eta pobreak arrisku handiagoa sortzen diola uste duena. Gaur ez zaizkio bezero pobreak interesatzen

Bankuak egin dituen eta oraindik ere egiten dituen abusuzko praktikak eta klausulak edozein herritar izan dute eta izaten jarraitzen dute hartzaile. Baina egia da, halaber, hipoteka-exekuzioen hartzaile nagusiak arrazoi bategatik edo besteagatik prekarietate handieneko egoeran daudenak izaten direla.

Baina egia da bankaren funtzionamendu horrek kalte egiten diela herritarrei oro har, baina hori nabarmenago gertatzen da biztanle zaharrenean artean. Luzaroan itxaroten egon ondoren, espaloietan eta eguraldi txarraren eraginpean dauden pikorta-ilarak kaltegarriagoak dira, oro har, adineko pertsonentzat. Adineko pertsonen belaunaldia da, eta hor daude/gaude pentsiodun askok, ezagutza informatikorik ez dutenak.

Era berean, berriz ere pentsiodunak gara, gaur egungoak eta etorkizunekoak, Bankuak eta haren pregoilariak egiten dituzten Pentsio Sistema Publikoaren bideraezintasunari buruzko analisi interesatu, lerratu eta joerazkoen argitalpenen biktimak, sistema horrekiko konfiantza ahultzeko eta aurreikusteko aurrezki-negozia errazteko (aseguruak, pentsio-planak...).

5. Eta hori gertatu den bitartean, bankuak bere langileekin nola jokatzeko duen eta oligarkiarekin nola jokatzeko duen.

Bistan dago, lehenengoak alde batera utz ditzakeenez, kontratuak Enplegu Erregulazioko **Espedienteen** bidez azkentzeko praktiken bidez egiten duela.

2021ean, E.R.E.-ren bidezko kaleratzeak ez dira eten (BBVA 2.725 kaleratze, Caixa Bank 6452 kaleratze, Banco Sabadell), bere plantillatik 1.800 langile baino gehiago atera ondoren, urriaren 15ean, aurreakordio bat lortu zuen bere ordezkartza sindikalarekin, beste 1.380 langile ateratzeko. Abenduaren 3an, UNICAJA eta Bankuaren gehiengo sindikalaren arteko aurre-akordio bat iragarri ziguten, Liberbankekin bat egitearen ondoriozko enplegu-erregulazioko espediente baterako, 1.513 langileri **eragingo** diena.

Eta ez dezagun ahaztu kaleratze horiek langabezia-, kotizazio- eta laguntza-prestazioak eragiten dituztela, hala badagokio, baita gizarte-segurantzako kotizazioak ere hitzarmen berezietan, diru publikoa, azken batean erreskate berri bat, nahiz eta horrela ez deitu, etekin mamitsuak lortzen jarraitzen duen Banku Pribatu bati.

Aurrekoa, Europako Banku Agintaritzaren Txostenaren arabera (EBA), 2019an Espainiako bankuetako 163 goi-kargudunek gutxienez milioi bat euro irabazi zituzten urte hartan, eta batez besteko ordainsaria 2,3 milioikoa izan zen, Europako hirugarren altuena, Liechtesteinek bankariek 2,6 milioirekin eta Maltakoek 2.4 milioirekin soilik gaindituta.

6. Eta lanen azpikontratazioaren eskandalua.

Eta jada enplegatuen kaleratze masiboen koktela, altxor publikoarentzat kostu handiak dituen (langabezia-asegurua funtsak), enpresa-mozkinak eta banku-oligarkiarentzako ordainsari eta etekin eskandalagarriak badira, gainera, ikusten dugu banku handietako batek, gutxienez, jardunean dauden bere langileen lanpostuekin "jolasteaz" gain, zuzeneko enplegua sortzea saihesten duela, hau da, beste enpresa batzuen bidez bankuko lan berdinak egitea bankuan bertan, **baina langile horien, Bankuko Hitzarmen barnean izan gabe, eta horrela bere lan-baldintzak suntsituz.**

7. Galeren aukerak.

Bankuaren erreskateak 22.424 milioi euroko kostua izan zuen, eta horietatik 3.302 milioi euro baino ez dizkio itzuli Estatuari. Aurtengo martxoaren 26an kontsumitu zen Bankiaren xurgapena; izan ere, Estatu BBOFren bidez (Bankuak Era Antolatuan Berregituratzeko Funtsa) erakunde horretako lehen akzioduna zen, kapital sozialaren %61,8ko partaidetzarekin. Orain, Caixabanken partaidetza hori %16,11ra murriztu da, eta bigarren akzioduna da, Criteria Caixaren atzetik. Partaidetza hori ez da garrantzitsua izan, jada frogatuta geratu zen pasa den Maiatzaren 14an, Caixa Bankeko Akzionisten Juntaren ondoren.

Era berean, SAREB (Banco Malo) erabiltzeko aukera galtzen ari da, neurri batean behintzat, alokairuko etxebizitza-parke publiko baten gabezia arintzeko.

Eurostatek Sareb zor publikoaren perimetro horren barruan sartzeko hartutako erabakiak eragindako kalte osagarriarekin, eta horrek 35.000 milioi gehiago gehitzea ekarri du; beraz, orain BPGren % 122ra iristen da.

8. Zer esan Kutxabanki buruz

Orain, 2022aren hasieran, Euskal Autonomia Erkidegoko herritarroi eskatuko baligute Kutxabank banku bat gehiago den ala ez galdetzeko, ziur aski gehienok esango genuke, banku-jardunaren arabera, beste banku bat dela.

Bankuei dagokienez, oro har, esan dezakegun guztia, edo ia guztia, Kutxabanki aplikatu dakioke:

Bat etorri da bankuen gehiegizko klausulaz betetako banku-praktikekin, neurri batean Europako justiziaren eskakizunak bakarrik zuzendu baititu.

- Zoru-klausulak deiturikoei eustetik ez jaisteko irizpideari eutsi dio, eta horretara behartuta egon denean, demandak egin aurretik erreklamaturako zenbatekoak itzultzea onartu gabe jarraitu du.
- Gorenera jo zuen, hogeita hamar banketxek baino gehiagok Madrilgo Probintzia Auzitegiaren 2018ko azaroko epaiaren aurka jarritako errekursoarekin bat eginez. Epai horrek osorik baietsi zuen Adicaek jarritako apelazio-errekursoa, eta zoru-klausulengatik bidegabe kobratutako zenbatekoak itzultzeraz kondenatu zituen banku guztiak.
- IRPH klausulen aplikazioari eutsi dio, eta aplikaturako interes-tasan bi puntu baino gehiagoko aldeak eragin ditu.
- 2019ko irailetik aurrera Auzitegi Gorenak irizpidea aldatu behar izan ez zuen arte, hipoteka-kredituen epemuga aurreratua aplikatzen jarraitu zuen, kuota bakar bat ordaindu gabe.

- Hipoteka bat eratzean hipotekatuari ez zegozkion gastu-karguei eusteko irizpide orokorrari jarraitu zitzaion.
- Kutxabank hipoteka-kredituen gehiegizko irekiera-komisioetatik kanpo geratu da.
- Erabiltzaileak auzitegiatara jotzera behartzeko estrategiatik kanpo ere badago, erreklamatzeari uko egiteko, nahiz eta jakin arrazoia bezeroei dagokiela.
- Kutxabank ez da nabarmentzen bezeroen aldeko tratuatik, banku guztiak jarraitzen ari diren komisioen gorakadan.
- Era berean, ez dira Kutxabanketik at geratu bezeroek arreta jasotzeko aire zabaleko ilara lotsagarriak, pandemiaren ondorioz sortu baitira neurri handi batean, bai, baina baita bulegoen eta langileen murrizketaren ondorioz ere. 30.000 euskaldun inguru bizi dira dirua lor dezaketen leku batetik 5 km baino gehiagora. Gainera, berezitasun batekin, Kutxabanken jende zaharrenaren ilarak ugariagoak dira, bankua antzinako kutxen oinordekoa delako eta adineko pertsonen artean bezero-kuota handiagoa duelako.

Iraganean Kutxabanken aurreko euskal aurrezki-kutxek EAeko enpresa-proiektu handietan akziodun aktibo gisa betetzen zuten papera pixkanaka lausotzen joan zen, eta gure biztanlerian inolako errotzerik gabeko inbertsio-funtsen presentziari bide eman zion. Funts horiek kasu batzuetan onbideratzea bilatzen zuten, beste batzuetan enpresaren finantzak hobetzea, eta, jakina, erdibidean gelditu gabe, lan-baldintzen kaltetan, inoiz baino epe laburragoan eta epe egokiagoan.

Azken adibidea, oraingoz, Kutxabankek Mas Movablekin duen akordioan dugu, bankuak Euskaltelen zuen kapitalaren %19,88ko partaidetzatik askatzeko.

Kutxabanken partaidetza-zorria mehetzen hasi zen, hain zuzen ere, 2012an Bankua sortu zenean, eta, aldi berean, Europako Banku Zentrala (EBZ), banku-ikuskatzaile berria, sortu zenean. Une hartan, euskal finantza-taldekoak ez ziren enpresetako akzio-partaidetzen zorroa 4.000 milioi euro ingurukoa zen. Gaur egun 1.000 milioira baino ez da iristen. Iberdrolaren Administrazio Kontseiluko partaidetzaren %9 orain %1ekoa da, neurri batean Kutxabankek ez baizik BBK-k erosi berri duen 620.000 tituluko paketeak zuzenduta; beraz, konpainia elektrikoan egiten duen inbertsioa haren kapital sozialaren %1,7ra igotzen da. NH Hoteles, Zeltia, Enagas, ACB eta Natran izan ziren partaidetzak likidatu egin ziren. Kontrola izan zuen Ibermatikako partaidetza eta Ingeteamekoa nabarmen murriztu dira, eta EAeko partaidetza ere murriztu egin da. Oraingoz, %14.02ko partaidetza mantendu da Petronorren.

Bai, esan behar dugu 2014tik, eta etengabe, Kutxabank dela Espainiako bankuen kaudimenaren ranking orokorraren buru, eta Kutxabank-Mario Fernández aferra izan ezik, Mikel Cabieces, 2015eko urtarrilean hedabideetara jauzi egin zuena, banku serio batez hitz egin dezakegula.

9. Banka publiko baten beharra

Hasieran, mozio hau prestatzera eraman gaituzten zioen azalpena eman genuen, honako hau esanez: "Bankuek, eta lehen baita aurrezki-kutxek ere, zerbitzu publikoa ematen dute eta finantza-bitartekarien funtzioa betetzen dute, jarduera ekonomikoa eta produktiboa errazteko.

Aurrekoa esanda, ezin dugu ahaztu banku pribatuak, merkataritza-enpresa den aldetik, dirua irabaztea duela helburu. Hau da, negozioa eta banku-funtzioa bereizi behar dira. Ez da hutsala herritarren zerbitzura dagoen BANKU PUBLIKO bat egotea edo ez egotea, gure azalpenean ikusi ditugun eta bankuaren egungo funtzionamenduan ez dauden jardunbide egokietan eta irizpide etikoetan jar baitezake arreta.

Pribatizazioak bankuaren jatorrizko funtzio garrantzitsua saihesteko aitzakia gisa balio badu, finantza-tirania askatzen da. Egunero ikusten dugun tirania horrek gutxienez bi helburu ditu: batetik, bide telematikoa helduz gizartearen begirada baztertzea (haiek dena jakiten dute, eta gainerakoak ezer ez);

eta, bestetik, gobernuei presioa egitea eta betoak ezartzea beren gustukoak ez diren politika publiko, sozial eta laboralei, ez baitituzte asetzen errentagarritasun ekonomikoen interesak.

Bai Ikusi dugula, kasu batzuetan gehiago eta beste batzuetan gutxiago, bankaren egunero egiteko jarduera etiko bat falta dela oro har, eta, gainera, agerian utzi badugu hori herritarren kalterako dela, neurri handiagoan eragiten diela gizarteko pertsona babesgabeiei eta adineko pertsonari, beraz, pentsiodunen gehiengo handi baten ustez, sobera justifikatuta dago Euskal Herriko Pentsiodunen Mugimenduak, eta Udalbatza honetan **Goierriko Pentsiodunak**, mozio hau aurkeztea, eta horren bidez adieraztea beharrezkoa dela banku publiko bat, zelatari-lanak egingo dituen eta banku pribatuen praktiken eredu konparatiboa izango dena. Baina errealitatea da ez daukagula Banku Publiko beharrezko hori. Kreditu Ofizialeko Institutuaz (KOI) soilik hitz egin genezake, banku publiko gisa.

KOI benetan banku publiko gisa definitzen da, Ekonomia Gaietarako eta Eraldaketa Digitalerako Ministerioari Ekonomia eta Enpresari Laguntzeko Estatu Idazkaritzaren bidez atxikitako enpresa-erakunde publikoaren forma juridikoarekin.

Haren eginkizunak dira, batez ere, herrialdea hazten eta garatzen lagunduko duten jarduera ekonomikoak sustatzea, bai eta nazio-aberastasunaren banaketa hobetzea ere. Bereziki, garrantzi sozial, kultural, berritzaile edo ekologikoagatik lehentasunezko arreta merezi dutenak.

KOI lerroak epe labur, ertain edo luzeko jarduerak finantzatzeko lerroak dira, edozein inbertsio motatarako eta baldintza lehiakorretan. Gobernuak funtsak ematen ditu, baina ez zuzenean, baimendutako finantzaketa-erakundeen bitartekaritzarekin baizik, azken batean, kreditu-erakundeen bitartekaritzarekin (Banku Pribatua, ia osorik).

Bestalde, kreditu horiek oso kolektibo zehatzei ematen zaizkie: autonomoei, enpresei eta Espainian jarduten duten erakunde publiko edo pribatuei, baina ez pertsona fisikoei oro har, salbuespenen bat egon bada ere.

Horregatik eskatzen da banka PUBLIKOA, bi printzipio hauen arabera:

- ✓ Gehien duenari gehiago kobratzea, eta kudeaketaren kostua zerbitzu horretaz gehien baliatzen direnei egozte.
- ✓ Behar den arreta presentziala ematea, bezeroek arreta hori jaso dezaten. Kontuak eta ordainagiriak kudeatzean sortzen zaizkien arazoei erantzun behar badiete.

Egindako zioen azalpenean azaldutako guztia oinarri hartuta, Udalbatza honen Osoko Bilkuran honako hau onartzea eskatzen dugu:

1. Zaldibiako Udalaren Osoko Bilkurak leihatila bat irekitzeko eskatu die Zaldibiako udalerrian dauden banketxe guztiei. Leihatila horretan, herritar guztiei, eta 65 urtetik gorakoei lehentasunez, aurrez aurreko zerbitzua bermatuko zaie lanaldi osoan.
2. Zaldibiako Udalbatzaren Osoko Bilkurak Zaldibiako udal-mugardean dauden banketxe guztiei eskatzen die lokaletara sartzeko murrizketak dauden bitartean eta/edo pertsonen arteko urruntze-neurriak gorde behar diren bitartean; neurri horiek eta beharrezkoa den beste edozein bete behar direnean, entitatearen sukurtsal bakoitzean ahalik eta edukiera handieneko itxarongela bat gaitzea, hori materialki egingarria denean, edo bestela beste neurri batzuk hartzea, kalean eguraldiaren aire zabalean bezeroen ilarak sortzea saihesteko.

3. Zaldibiako Udalaren Osoko Bilkurak eskatzen die Zaldibiako udal-mugartean dauden banku-erakunde guztiei, azaroaren 24ko 19/2017 Errege Dekretuan, otsailaren 28ko ECE/228/2019 Aginduan eta martxoaren 22ko 164/2019 Errege Dekretuan xedatutakoa betez – Oinarrizko ordainketa-kontuak arautzen dituztenak –, 1. mailan, hileko komisioa ordainduta, eta doakotasunekoa 2. mailan, urrakortasun-egoera kolektiborako eta hedapenerako aukera zabala egin dezatela, eta sinplifikatzea auzeratu beharrekoa dokumentazioa kontu horiek eskatzen dituenari.
4. Zaldibiako Udalaren Osoko Bilkurak eskatzen die Zaldibiako udal-mugartean dauden banku-erakunde guztiei: 65 urtetik gorako pertsoneri, hala eskatzen badute, doako zordunketa-txartelak ematea, inolako komisiorik gabe, erabilera-mugen inolako ordainketarik gabe, saldo jakinaren eskakizunik gabe, erabiltzeko gutxieneko zenbatekorik gabe, edo antzeko produktuak eduki gabe.
5. Kontuan hartuta bankuek, beren ohiko jardueran, bezeroekin bat datozen funtzio pribatuak betetzen dituztela, hala nola, pentsio-plan bat, inbertsio-fondo bat harpidetzea, akzio-pakete bat edukitzea eta kudeatzea, kutxa gotor bat alokatzea..., eta bezeroak jarduera hori ez duela nahitaez egin behar. Baina, aldi berean, funtzio publikoak betetzen ditu, eta bezeroa ez da egingizun horietan ituntzen, baizik eta, ezinbestean, bankuaren bitartekaritza onartu behar du beste aukerarik gabe, hala nola gordailugilea, bere dirua kentzea, ezinbesteko horniduren ordainketa, hala nola gasa, elektrizitatea, zergen ordainketa eta tasak.
Zaldibiako Udalaren Osoko Bilkurak Espainiako Bankuari eskatzen dio bankuen funtzio pribatu eta publikoak argi eta garbi bereizteko eta azken horien doakotasuna edo, bestela, gutxieneko komisio bat ezartzeko.
6. BANKA PUBLIKOA osa dezatela eskatzen die Zaldibiako Udalaren Osoko Bilkurak Ekonomia Gaietarako eta Eraldaketa Digitalerako Ministerioari (Ekonomiako eta Enpresari Laguntzeko Estatu Idazkaritza), bai eta Espainiako Bankuari eta euskal instituzioei ere, Banka Pribatuarekin bateragarria izan dadin, Bankaren berezko funtzio publikoak betez eta pertsona fisikoentzako sarbidekoak izanik, honako printzipio hau bete dezaten:
Saldorik handiena duenari gehiago kobratzea, eta ordainagirien eta gainerako ordainbide- eta kobrantza-bideen kudeaketaren eta beste prestazio batzuen kostua kobratzea, batez ere zerbitzu hori gehienbat baliatzen duten pertsona fisiko edo juridikoei.
7. Zaldibiako Udaltzako Osoko Bilkurak 1. akordiotik 4.era bitartekoak udal-mugartean dauden banketxe guztiei eta 5. eta 6. erabakietan aipatutako erakundeei helaraziko dizkie.

Goierri, 2022ko martxoan

GOIERRIKO PENTSIODUNAK